

THE EUROPEAN DISCOVERY OF CHINA POMPEU FABRA UNIVERSITY BARCELONA

EL MÓN XINÈS

ELS ELEMENTS UNIFICADORS DE LA XINA

Què va fer que el model d'unificació xinès fos més efectiu que l'uropeu? Quins van ser els llaços que van solidificar la unió de la Xina? Per què va ser la Xina l'única de les primeres civilitzacions a mantenir la seva unitat lingüística, cultural i fins i tot la seva continuïtat política per tot un territori tan immens al llarg d'un període de quasi tres mil anys?

Primer de tot, comptaven amb un sistema d'escriptura comú a les elits de tot el seu territori. Quan els imperis Romà i Han es van enfonsar, el llenguatge clàssic i escrit xinès va durar molt més que el llatí. Des del segle X, les llengües romàniques van començar a aparèixer a Europa, tot i que el llatí va conservar la seva importància en els documents oficials de l'Església fins als temps moderns. Però no en la literatura. En canvi, el xinès clàssic va sobreviure fins al segle XX, com es pot veure en aquest tractat anglo-xinès de Nanjing, que va tancar la Primera Guerra de l'Opi, el 1842. L'escriptura xinesa encara es fa servir avui en dia.

Pel fet de tractar-se d'un sistema que representa paraules en comptes de sons, l'escriptura xinesa no necessita una llengua comuna, cosa que cap estat era capaç d'aconseguir en aquell moment. L'escriptura va unificar els territoris xinesos, alhora que la seva cultura històrica. Textos que s'havien escrit més de mil anys enrere podien ser llegits i compresos perfectament, tot i que la llengua havia evolucionat i la gent pronunciava les paraules d'una altra manera. Podia ser llegida fins i tot per gent que parlava llengües mútuament inintel·ligibles i totalment alienes al xinès, com ara el coreà i el japonès. L'escriptura xinesa no només va unificar la Xina, sinó que va unificar culturalment tota l'Àsia Oriental.

El bagatge educatiu similar de les elits també va fomentar la unitat de la Xina. Una vegada que els exàmens van ser implementats pels Song, i eren quasi l'únic camí cap a les institucions del govern, els erudits que els passaven estudiaven els mateixos textos clàssics i compartien la llengua clàssica. Era un accés exclusiu a l'alta cultura i un estil de vida semblant. Per altra banda, la creixent extensió del confucianisme, una filosofia jeràrquica estricta, va reforçar el poder de les elits i les va dotar d'eines que es transmetien de dinastia en dinastia.

I si mirem la societat xinesa no des de les elits, sinó des del punt de vista de baix a dalt, veiem que, fins i tot abans de Confuci, el culte als avantpassats com a base dels valors morals i com a sistema que fomentava la cooperació també va proveir la civilització xinesa d'un fort element de continuïtat.

Altres raons poden haver influït en aquesta tendència cap a la unificació. Els factors **religiosos de l'estat imperial posaven l'èmfasi en la lleialtat cap a l'emperador. Així s'evitaven els conflictes entre** Església i Estat com els que van emmetzinar la política europea durant segles. A més, hem de tenir en compte la gran habilitat dels xinesos per organitzar feines i traslladar gent a gran escala. Això ja es fa evident amb les primeres dinasties xineses, al segon mil·lenni a.C.

També hem de considerar la seva capacitat d'aprofitar els gran rius xinesos, tant per a la irrigació com per a la comunicació. Un dels gran herois de la cultura xinesa, Yu el Gran, va obtenir el poder i la glòria necessaris per fundar la primera dinastia xinesa. No ho va fer gràcies a poders sobrenaturals ni a cap ajuda divina, sinó perquè ell era el millor enginyer **hidràulic del seu temps i l'única persona capaç d'acabar amb les inundacions devastadores** causades pel riu Groc.

El primer **imperi Xinès, l'imperi Qin, establert l'any 221 a.C.,** va unir les principals zones econòmiques del territori xinès mitjançant projectes hidràulics. El canal de Lingqu connectava un afluent del riu Yangzi, a la Xina central, amb un afluent del riu Xijiang a **l'extrem sud. El sistema d'irrigació de Dujiangyan va garantir la incorporació permanent de Sichuan a l'imperi Xinès. El canal de Zhengguo connectava dos dels principals afluents del riu Groc. És rellevant d'assenyalar que aquests tres projectes hidràulics continuen en funcionament encara vint-i-tres segles després.**

Les fronteres històriques de la Xina van ser dibuixades una i altra vegada durant mil·lennis, i afectaven **normalment a "la Xina Pròpiament Dita". Fujian no va ser incorporada a l'imperi Xinès definitivament fins a la dinastia Tang, al segle VII.** Va ser una adquisició important per al futur de la Xina marítima. Addicions significatives al territori xinès van haver d'esperar. **Al segle XIII, els mongols conqueriren la Xina.** Amb ells, s'hi va incorporar Mongòlia. També conqueriren Yunnan, on van contenir un contingent musulmà **procedent de l'Àsia Central. La incorporació de Yunnan va reforçar els llaços** entre la Xina i el sud-est asiàtic continental. La major expansió de les fronteres xineses va arribar amb els manxús i la dinastia Qin. Tot i així, Manxúria era un territori prohibit per als emigrants xinesos fins al segle XIX. I amb els manxús també es fa afegir Taiwan, que en aquells **moments era territori d'un imperi pirata impressionant. El segle XVIII va presenciar la** cruenta conquesta de Xinjiang, un territori musulmà. I també una breu incursió al Tibet, que encara no va suposar una forta presència xinesa.

Per finalitzar aquesta lliçó, recordem que, a banda de la pèrdua de Mongòlia, la Xina d'avui dia manté la forma de l'última dinastia imperial, la dels Qing.